

Návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním.

Ľubomír Šmida

ABSTRAKT

ŠMIDA, Ľubomír: *Návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním.* [Dizertačná práca] - Slovenská technická univerzita v Bratislave. Materiálovotechnologická fakulta so sídlom v Trnave: Ústav priemyselného inžinierstva a manažmentu. - Školiteľ: prof. Ing. Peter Sakál, CSc. - Trnava: MTF STU, 2015. Počet s. 206.

Kľúčové slová: udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie, tvorba zdieľaných hodnôt, udržateľnosť, udržateľný rozvoj

Dizertačná práca je zameraná na problematiku tvorby zdieľaných hodnôt v spojitosti s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním a udržateľným rozvojom. Hlavným vedeckým cieľom dizertačnej práce je „*návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním*“. Prostredníctvom hlavného vedeckého cieľa predkladanej dizertačnej práce je súčasne cieľom „*prispieť k riešeniu súčasného stavu, nespravodlivosti, v tvorbe a rozdeľovaní bohatstva na planéte Zem*“. Práca je rozčlenená do 6 kapitol. *Prvá kapitola* je orientovaná na analýzu teoretických východísk skúmanej problematiky z hľadiska historickej genézy a okolností vzniku tvorby zdieľaných hodnôt a z hľadiska determinantov ovplyvňujúcich vývoj tvorby zdieľaných hodnôt. V *druhej kapitole* sú špecifikované ciele, metódy, metodika a predpoklady dizertačnej práce. *Tretia kapitola* je zameraná na analýzu súčasného stavu uplatňovania tvorby zdieľaných hodnôt. *Štvrtá kapitola* predstavuje návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt. V *piatej kapitole* je uvedená verifikácia praktickej aplikovateľnosti návrhu. *Šiesta kapitola* je venovaná zhodnoteniu prínosov práce z hľadiska teórie, praxe a vzdelávania.

Táto práca nadväzuje na výsledky projektu APVV č. LPP-0384-09: „Koncept HCS modelu 3E vs. koncept Corporate Social Responsibility (CSR).“ a projektu KEGA č. 037STU-4/2012: „Zavedenie predmetu „Udržateľné spoločensky zodpovedné podnikanie“ do študijného programu Priemyselné manažérstvo na II. stupni MTF STU Trnava.“

Práca je taktiež súčasťou projektu VEGA č. 1/0448/13: „Transformácia ergonomického programu do štruktúry manažérstva podniku integráciou a využitím modulov QMS, EMS, H&SMS.“

ÚVOD

"Po každom lete nastane v prírode jeseň a napokon zima, a táto postupnosť sa objavuje aj vo svetových dejinách. Národy ukonané horúčavou a prácou opúšťajú postupne javisko dejín a nasleduje dejinný nečas, duchovná zima, ktorou sa končí jeden život... Vývoj ľudstva napriek tomu pokračuje, večné pravdy sa nerúčajú, naopak: tak ako sa s príchodom jari príroda po zime prebúda do bohatého života a začína s obnovenými silami, podobne je tomu aj v živote ľudstva."
(Štúr, 1993)

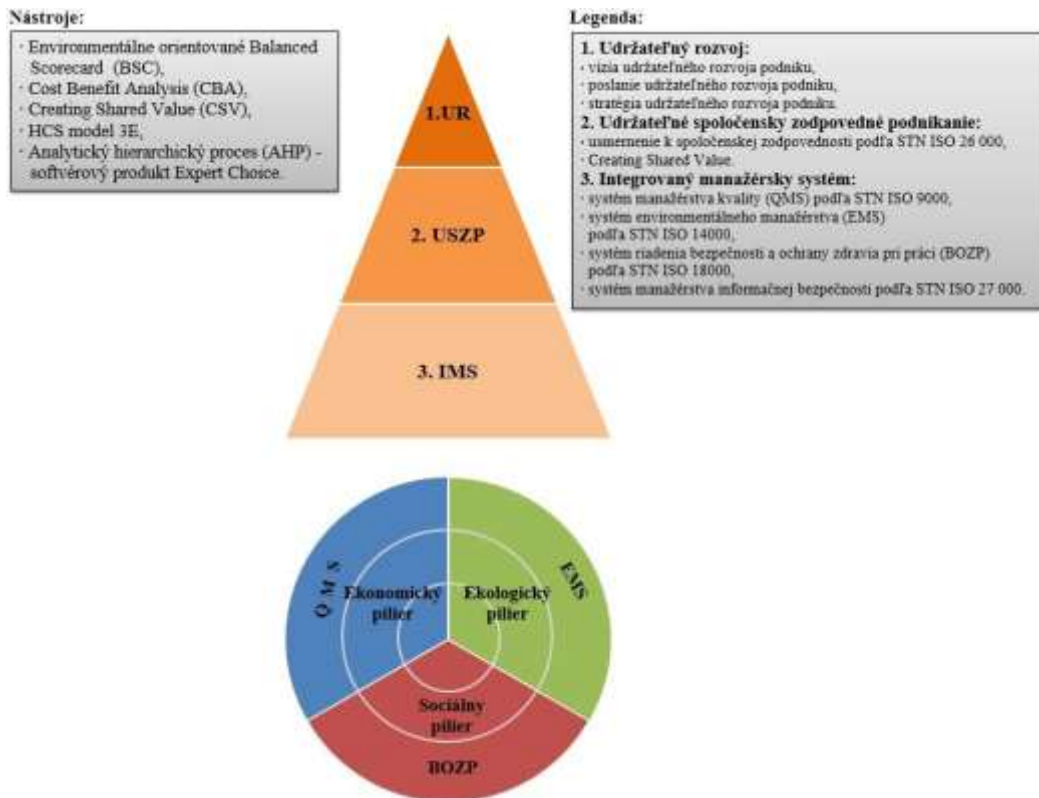
Vo svetle dlhodobého vývoja svetovej ekonomiky a s tým súvisiacim vplyvom nových pravidiel fungovania ekonomiky a spoločnosti sa priemyselné podniky dostávajú k pomyselnej hranici nutnej zmeny prístupu k tvorbe nových hodnôt, bohatstva. Realizácia zmeny systému tvorby bohatstva si vyžaduje prehodnotenie doterajších klamných predpokladov neobmedzeného rastu globálneho hospodárstva a nasmerovanie na tvorbu bohatstva v prostredí akceptujúcim ekonomické záujmy, spoločnosť a životné prostredie ako súrodý celok.

Podnikateľské prostredie je definované množstvom požiadaviek, ktorým sa musia podniky podriaďovať, v prípade, že chcú byť konkurencieschopné a eventuálne aj prosperovať. Medzi tieto nároky patrí aj akceptácia podniku ako sociálno-ekonomicko-environmentálneho systému. V dôsledku stále neutíchajúcich globálnych spoločenských, environmentálnych i ekonomických problémov spojených s neobmedzeným ekonomickým rastom sa totiž neustále vynárajú otázky vplyvu podnikov na spoločnosť a životné prostredie. Jedným z konceptov, ktorý podniky postupne prijímajú ako prínosný v procese znižovania negatívneho vplyvu na spoločnosť a životné prostredie je koncept **spoločensky zodpovedného podnikania** (SZP).

Koncept SZP vychádza z konceptu **udržateľného rozvoja** (UR), ktorý je založený na troch pilieroch, sociálnom, environmentálnom a ekonomickom. Vytvorenie predpokladov na komplexné prepojenie daných troch oblastí zodpovednosti podnikania v rámci všetkých podnikateľských aktivít si z dlhodobého hľadiska vyžaduje riadenie SZP na strategickej úrovni. Pochopenie, že SZP prispieva k zdokonaľovaniu strategického riadenia podnikov je nevyhnutným predpokladom pre udržateľný rozvoj podnikov.

Existujú rôzne pomenovania, prístupy a koncepty SZP. V dizertačnej práci (DizP) sa budeme bližšie venovať konceptu **tvorby zdieľaných hodnôt** (TZH), ktorý podľa Portera a Kramera (2011) **predstavuje koncept zameraný na prepojenie spoločenských a ekonomických cieľov podniku**.

Okrem iných aspektov zahrňuje koncept TZH aj nami propagovanú myšlienku aplikácie opatrení v intenciách **udržateľného spoločensky zodpovedného podnikania** (USZP) v rámci celého hodnotového reťazca. Koncept TZH teda predstavuje využívaný nástroj pri efektívnom fungovaní USZP, obrázok č. 1. Vykonávanie USZP opatrení akéhokoľvek podniku v rámci vlastného hodnotového reťazca je prínosom nielen pre podnik, resp. pre spoločnosť, v ktorej pôsobí. V prípade zapojenia podniku do globálnych hodnotových reťazcov prispieva podnik týmto spôsobom k udržateľnému rozvoju na globálnej úrovni.

Obr. č. 1 Metodika tvorby systému udržateľnej stratégie SZP pre MSP v kontexte s konceptom HCS modelu 3E

Zdroj: (Hrdinová, 2013)

Hlavným vedeckým cieľom predkladanej DizP je „**Návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním**“.

Aj napriek mnohým prínosom rôznych konceptov zaoberajúcich sa problematikou UR, SZP/USZP, resp. TZH na úrovni podnikov/priemyselných podnikov, nenachádzame vyčerpávajúce riešenie súčasného stavu neudržateľnosti daných systémov spôsobujúcich častokrát trvalé negatívne následky na spoločnosti, životnom prostredí i ekonomike ako celku. Naším zámerom je preto posun od bežných praktík podnikov v oblasti UR, SZP/USZP a TZH – nevyčerpávajúcich riešení vyčerpávajúcich problémov – k transformačnému poňatiu udržateľnej spoločenskej zodpovednosti podnikov, udržateľnej tvorbe zdieľaných hodnôt. Prostredníctvom hlavného vedeckého cieľa predkladanej DizP si z tohto dôvodu súčasne kladieme za etický cieľ „*Prispieť k riešeniu súčasného stavu, nespravodlivosti, v tvorbe a rozdeľovaní bohatstva na planéte Zem*“.

Hlavný vedecký cieľ predkladanej DizP je podporovaný **čiasťkovými cieľmi**:

1. Analyzovať teoretické východiská skúmanej problematiky z hľadiska historickej genézy a okolností vzniku TZH v etapách UR, USZP a samotnej TZH a z hľadiska determinantov ovplyvňujúcich vývoj TZH.

2. Analyzovať súčasný stav uplatňovania tvorby zdieľaných hodnôt v priemyselných podnikoch v Slovenskej republike prostredníctvom priameho výskumu.

3. Navrhnuť tvorbu systému udržateľných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s udržateľným spoločensky zodpovedným podnikaním.

4. Verifikovať praktickú aplikovateľnosť výstupov.

5. Zhodnotiť prínosy DizP z hľadiska teórie, praxe a vzdelávania.

Objektom výskumu v DizP sú priemyselné podniky v Slovenskej republike.

Predmetom výskumu v DizP je návrh tvorby systému udržateľných zdieľaných hodnôt priemyselného podniku v kontexte s USZP.